

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG,
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

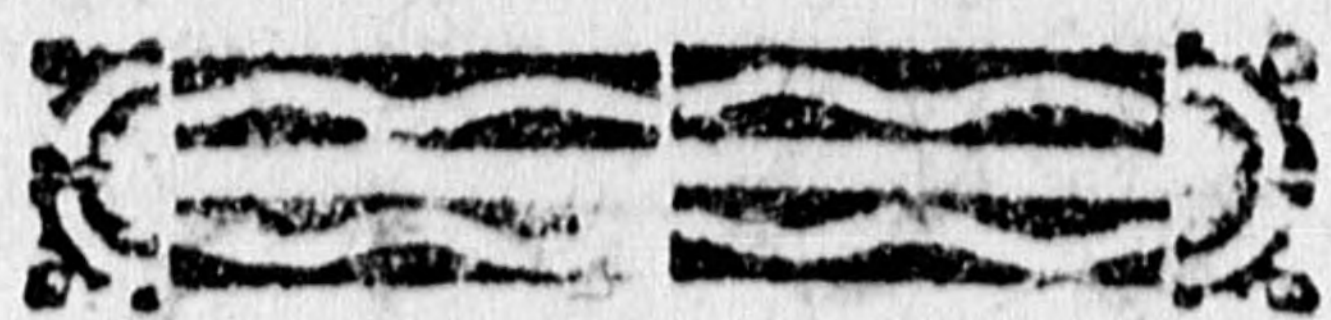
Indult BÉTSBÖL Szombaton 11. Oktoberben 1788.

Hadi apró — újj — és mindenféle — ságok.

„
O Felsege most a' *Lugoson* lévő Vármegye-házánál vagy on szálláson, az Octobernek 4-dikén költ Budai Tudósítás-szerént; és lehet képzelni, hogy majd a' kedves, majd a' kedvetlen dolgoknak halásából, és szemmel látásából származott indulatoknak egymást fel-tserélő nagy változásai, a' rendszer álomnak nem tsak egynéhány éjtszakákon; hanem egynéhány hónapokon el-múlatása, a' mely, a' Főnek gondjainak mértéke-szerént a' szemeket kerülni szokta: ezek mondom és több ilyenek lehet

M m m m

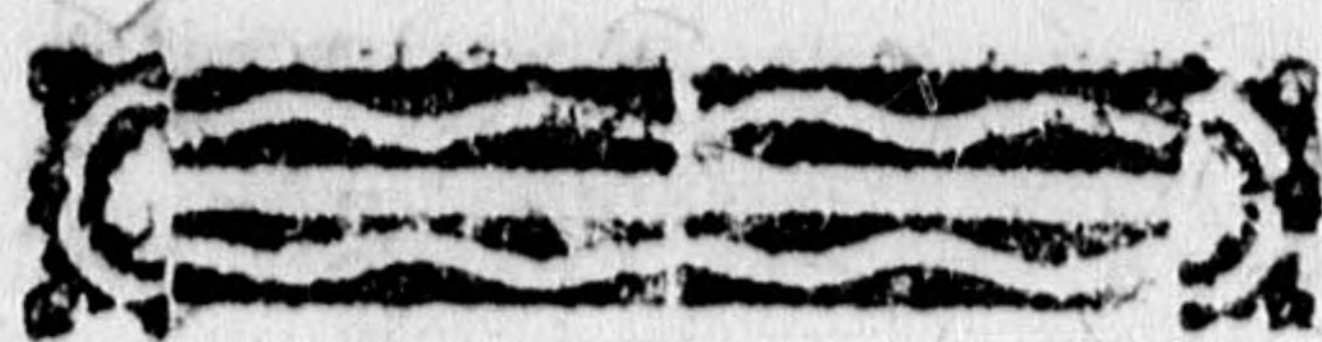
het

het képzelni, hogy az embernek egészségében háborodást tévnek; melyek-ízerént nem tsuda, ha ő Fel-ségének-is gyengélkedő egészsége vagyon. A' mi Táborunk a' futrásnak nem léte miatt *Lugosról*-is bejebb fog hátrálni. A' Török Táborban egyenetlenségek zenebonák kezdettek támodni, a' Spáhifok a' gyalogsággal öszve-vefztenek. Az *Asiai* Nép azért zugolódik, hogy a' Nagy Vezér őket nem akarja hazabotsátani, hanem őket a' többi Sergeik közzé elegyítette, fel-öfztotta, eddig-is azt mondják öök, rajtok fordult-meg a' vezedelem, szüntelen öök állottak a' tüzes tsatákban, a' több Török Sergeik az alatt nyugudtak és távolról nézték; már most télre-is itten akarják őket tartóztatni; öök pedig nem akarnak szokás ellen itt maradni, hanem már-is némely csoportok el-mentenek. Tsak nem minden naponként fok-féle mozdulásokat tévzen a' Bánátban lévő törökség; a' múlt napokban ugy láttzott az öök mozgásaikból és kézszületeikből, hogy *Káránsebest* elhagyni, és az ottan lévő hegyeken által egészlen el-takarodni akarnának: de Sept. utólsóján egy Summába a' mi *Lugosi* Táborunkra indulának, és már annyira közeledtenek vala, hogy tsak fél-órányi járó földnyi mefzszeségre valának. A' mi Táborunk az öök közelgetésekre leg-kisebb mozdulást sem tett, hanem őket még közelebb várta; melyet öök látván, nem tartották bátorságosnak közelebb menni, hanem igen kevés mulatás után ismét visszafz-tértenek. Nagy reménység lehet iránta, hogy mihelyt az *Asiai* Nép haza takarodik, a' Nagy Vezérnek tsak mintegy 80-ezerből álló Sergeik maradván,

ván, azzal Bánátusban nem sokat szemetez, hanem a' maga határ-szélleinek őrizetére fog szetni; sőt még kérdés, hogy mi-képpen viszi ki Sergeit a' Bánátból? — *Temesvárról* Sept. 30-dikán írják, hogy ő Felségéhez Moldovából Khotzim' meg-vételén kívül, a' melynek Hadi Kafsájában 2 milliomnál több jött kezünkhöz, még egyéb örvendetes hírek-is jötenek, hogy t. i. a' Muszka Vezér *Románzov*, a' ki eddig azért nem jöhetett segítségünkre, hogy *Bendert* kellett jó kemény lábra állított Sereggel körül venni, ne hogy Moldovába indulván hátulról *Benderből* meg-támadtassék; már most jó hasznot tehető Sergeivel Moldovába bé-érkezett. Tegnapelőtt *Temesvár* körül az a' parantsolat adatott-ki, hogy a' magok lakó-helyeikből el-szaladott Tiszt-vilők ismét elébbeni helyeikre vissza-térjenek, a' Föld-népe pediglen a' maga rendes mezei vagy kézi munkáját folytassa. A' többek között a' *Virág-völgyi* (*Blumenthali*) falusi esküdtek ő Felségéhez küldetvén, a' Föld-népének nevében azt kérdezték, hogy ők a' jelen való háborgó környül-állásokban mit tselekedjenek? Ő Felsége őket kegyelmesen meghalgatván, illyen feleletet adott nékik: „Menjetez haza Fiaim, bátorittsátok a' Népet, szántsátok és velsétek-bé a' ti határaitokat, ne busuljatok, mert titeket senki sem bánt. Ezzel mindenik esküdtnék külön külön 5 aranyat ajándékozván ő Felsége, el-botsátá őket. Valósággal hibázik-is az a' Föld-népe, a' mely felette idején 's gyakran szükségtelen meg-ijedvén, egész házáat pusztulásra adja és el-szalad: mert ha meg-esik-is az, hogy a' Po-

gány ellenség irgalmatlanul bánik a' föld népével, de többnyire olyan természete van mint az ebnek, a' ki az ő előtte félelmesen szaladót ugatja, de a' helyt álló ötet nem bántonak békét hágy. Mint *Fejéregyházán* vagy inkább *Fejértemplomon* a' Városban magok házaikban benn maradott lakófokot, az oda érkezett Törökök éppen nem bántották; sőt inkább azon meggyulladott házaknak kioltásában is segittséggel vóltanak, a' mellyek, az általunk meggyújtatott magazinumoknak tüzéből részesevőknek vala. *Pántsovára* naponként jönnek Belgrádból csoportonként Törökök, a' kik kevés ideig ottan mulatván, ismét vissza térnek. Grál *Lilien Despotovátznál* áll, *Nagy Betskerékhez* nem meszse. *Fejértemplomtól* fogva, szintén *Temesvárig* semmi katonaság nintsen. Innen *Temesvárról* a' nehezebb hadi akadályok *Kis-Betskerékre* vitettek. A' Hadi-Posta Kantzellária, és *Kassa* ismét a' Fő-Táborhoz hozattanak. Májor *Orellyi*, a' ki Generál *Aspermontnak* szóval adott és rosszul értett parantsolatjára olyan szerentsétlenül hátrált vala, a' Gárnizon Regementhez által tétetik. Ide csak-nem naponként beteg és sebesült Tisztek érkeznek-meg; Herceg *Vürtemberg*, edgy a' melyén esett megromlásáért, és Herceg *Lichtenstein Filep* hideg leléséért ide hozattanak. Generál Gróf *Pellegrini* már 8 naptól fogva *Temesvárnak* Fő-Komendátságát kezéhez vette, és folytatja. — Ugyan a' Budai Usjág-Levél-szerént a' Tatár Khánnak hátra maradott irásai között, találtatott a' *Huschi* Püspöknek *Jákobnak* egy hitetlenül áruló Levele, melyben az említett Püspök

pök a' Tatár-Khánnak útat mutatott arra, hogy: a' mi akkor *Herlaunál* állott Sergünköt mi-képpen győzhesse-meg, és mitsoda úton lehet Khotzimba menni, hogy az ostrom alatt lévőknek segítő Serget és éleséget vihessen. Ezen áruló Levélnek meg-találása után Generál *Splenyi* azon Oláh Püspöknek fel-keresésire küldött, a' ki egy erdőben meg-találtván el-fogatott, és most *Khotzim* Várában fogva tartatik. — *Tóth-ország*ból *Rátsa* vagy *Rátzka* Várából, a' mely *Szabátson* felyül a' *Drin* folyó vizének a' *Szávába* szakadásánál fekszik. Sept. 20-dikán iratik, hogy ottan a' Törökök éjtszakánként a' túlsó parton fok kiáltozást és lármát tsinálnak, és naponként apróbb és nagyobb fegyverekkel ide által tüzelvén, némelyeket a' miéink közül meg-sebesítettnek: ugy láttzik hogy tsak elegendő hajóik nintsenek, mert külömben több nyughatatlanságot okoznának minékünk; hajókat pediglen most tőlünk kevésben múlt-el hogy nem kapának, mert a' mely hajókra épült hid ide nem régiben *Zemlintől* fel-küldetett, azt az el-múlt éjtszakán egy nagy szélvész, mely még az épületeket-is romlásal fenyegeti vala, egymástól el-fzaggatván, 17 hajókat belölte a' Török-part-felé a' viz vinni kezdett: még azon éjtszakán a' nagy szélvészben a' mi katonáink 13 hajókat vissza-hoztanak, de a' másik 4-gyet akkor el-szalasztották, mert a' Törökök ezen dolgot észrevévén, igen felesen csoportoztak a' partra, és erőss tüzelések által a' miéinket akadályoztatni kívánták; tsak tsupa ágyu-lövések, éjfél utáni 2-órától fogva virradtáig 260-nig intéztettek a' miéinkre. Vir-

radtakor a' mi Stuttzofsaink 2 hajókra ülven, az ellenség tüzelésével szemben a' túlsó partig mentek, és a' Törököknek szemeik láttára azon 4 hajókat-is által-hozták. Itten a' *Nádasdi* Batall. 5 el-esett, és 6 sebet kapott; a' *Pétervárad*i Határnokokból 1 el-esett, és 4 sebeket kapott; az el-esett ellenség száma 180-ra mégyen. Eddig a' Budai Ujság Levélből. — Látsuk már a' Fő-Hadi-Tanáts jelentéseit, a' melyek most fontosok, de a' mellyeknek nagyobb részét egyébünnen vett Tudósításokból már ez előtt meg-irtuk; tsak azokat írjuk-le hát, mellyekben a' külömbség vagyon a' mint itt következik:

(* *) *A' Zemlini Tábor*tól Sept. 28-dikán költ: Zászló-tartó *Vujadinovits*, a' *Serviai* Szabad-fergekkel a' *Malini* hegyen egy tsoport Törökre talált, a' kik *Rudnik* vidékéről 4 foglyot, 100 ökröt, és 100 juhokot prédálván, azokat *Ufzitza*-felé viszik vala: mihelyt a' Zászló-tartó reájok tsapott, mindjárt a' 4 foglyokat és az említett marhákat el-hagyván, el-szaladtanak; a' Zászló-tartó, a' *Kamenitzi* patakig kergetvén őket, 3-mat közüllök el-fogott, részünkről semmi kár sem esett. — Sept. 25-dikén 80 Török Jobbágy Familiák szöktenek ismét ide által. — Ezen napon némely Belgrádi Török Sajkák-ból ágyuztak minden kárunk nélkül mi réánk, de a' mi ágyuink által visszafátértettek. — A' Törökök naponként számofabban költöznek és szöknék-el Belgrádból haza-felé.

Az Erdélyi Tábori-szállásról Szászsebesből Sept. 29-dikén költ: Hogy a' Vas-kapuhoz és Hátszeg-vidékihez közelebb lehessen, a' Komendérozó *Fábris*

Ur Tallmátsról a' Tábori-szállást Szászsebesbe vitte. A' hátrált Generál Stáder, Piskiből Sept. 27-dikén ismét bé-nyomúlt Hátszegre; más napon reggeli 8-óra-tályban 6-ezerből álló Törökség ütött Hátszegnél a' mi Sergünkre, de a' mi ágyuink, és Májor Múltz a' Toskána Húzárokkal őket visszaverték: az ellenség visszamentében Bóldogfalvát, Naláztot, Pestyént, és még más Falukot-is elégetett. A' Toskána Húzárokból edgy legény el-esett, 2 sebet kapott; az ellenség közül 15 halva maradt, a' többi magokkal el-vitték. (Ezen dologról itt alább, egy Déváról jött Levélből többet láthatni.) — A' Generál Splényitől előre Erdélybe bé-küldött Oberster Képiró, Sept. 23-dikán, a' Gémesi kapunál lévő Májor Kollyval edgyesült.

A' Khotzimi frigyos Táborból Sept. 29-dikén költ: Az eddig vólt Khotzimi Kommendáns Osmán Basa, Sept. 26-dikán az edgyezés-szerént kezünkbe adta, a' Portához tartozó nagyobb fegyvereket, és hadikészületeket; melyeknek számba és által-vételére Insinér Obestláj. Froon, és ágyus Májor Roos küldettek, kiknek a' fegyveres-háznak és a' Magazinmoknak Fő-gondvifelője Tsebidfi Basi-Musztafa, és Tsorbádfi Hussein, az ágyusok Elöl-járója adták által azokat e' szerént: A' Várban lévő öntött réz ágyuk, 7 egy fontos golyóbisu, 73 három fontos, 6 öt fontos, 18 hatos, 5 tizes, 20 tizenkettős, 11 tizen-nyóltzas, 5 huszonnégyes, 4 harmintzhatos, és végre 1 száz-kilentzven-két fontos gollyóbisu ágyu: ezeken kívül 4 két fontos gollyóbisu vas ágyuk, mind öszve 154 darab. Bombi-hajigáló Mo-

sár ágyuk találtattak a' Várban, 3 tizenhetes, 2 tizenkilentes, 1 húszas, 1 huszonkilentes, 1 negyvennégyes, és végre 1 ötven fontos gollyóbifú: mind öszve 14 darab. A' Váron kívül a' Batteriákon találtattak és adattak által ezek: 2 egy fontos, 16 hármás, 7 négyes, 2 hatos, és 1 nyóltz fontos gollyóbifú réz ágyuk: mind öszve 28 darab. E' szerént a' Várban és kint találtatott ágyuknak Summája 178 réz és 4 vas. A' mely hadi-készületek a' régi Várban, és a' fegyveres házakban, rendeletlenül nagy bövséggel hevernek, azokról magának *Tsebid-si Musztafának* sem vólt laistroma, a' miéink sem érkeztének hirtelen rendbe szedni, és fel-jegyezni: azért atalyában által adta *Musztafa* a' Portához tartozó dolgoknak laistromát, azoknak fel-jegyzésével, a' mik már belölle el-költének; által-is lehetett látni, hogy az említett vólt Komendáns semmit el-nem tagadott, hanem igazán mindeneket által adott. Ugy-mint: 2-ezer mása puska-port, 90-ezer külömb-féle nagyságu ágyu gollyóbifúkat, és bombikot, 10-ezer oka (egy oka két fontot tészzen) pántvasat, 5-ezer oka vas-szeget, 15-ezer oka Ónot, 9-ezer vas-ásókat vagy tsákányokat, 10-ezer lapátokot, 1-ezer ször-'sákokot, 150 tegzeket, 4564 nyilakot, 20 réz üstöt, és egyéb táborig edényeket, 1-ezer kontz papirosat töltésnek valót, 5 száz kardokot, 6 száz flintákat; 2-ezer ágyu kanótokot, (*Lun-ten*) 8200 töltetlen gránátokot, 300 üveg gránátokot, bőröket, műszereket, korsókat terpentinnel elegyített olajjal meg-töltve, és sok-féle apróságot. Az ő hiteles fel-adások-szerént 10-ezer oka do-

hány

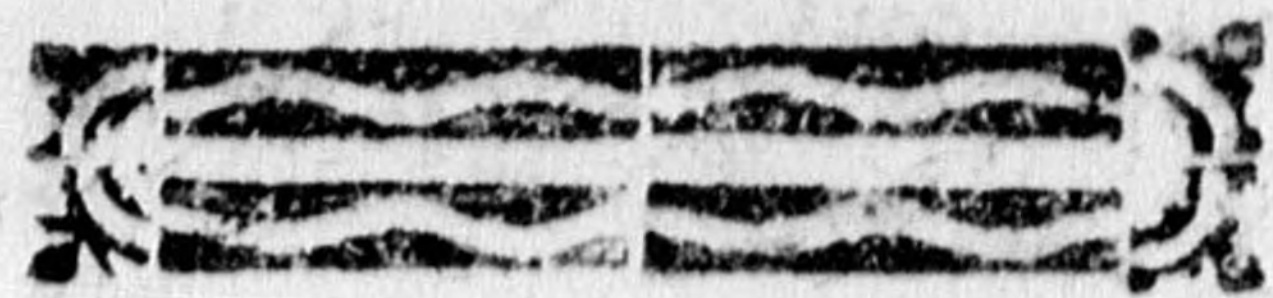

hány, és két esztendőre a' Magazinumokba rakott éleség, a' Várnak meggyújtása által a' tüztől megemésztetett. (Itt már ezen jelentésben az el-költözésnek rendi és fel-tételei vagynak le-irva, éppen a' szerént a' mint az ez-előtti Kurirban megtalál-tatik.) El-menyén tehát egész hadi-tisztelességgel Sept. 29-dikén reggel a' *Khotzimiak*; Obester *Karaitzai* mindjárt egy Batallion gyalogsággal, és 7 tüzg Húszárokkal a' Várat el-foglalta; edgy Batalion gyalogság, az első Gárnizon Batalionnal edgyütt beléje őrizetre rendeltettek, és további rendelésig Obest-lájdinánt *Blank* Kommendánsnak, Kapitány *Bles-senberg* pediglen Platz Májornak tétettek; a' tartománybéli gazdaság dolga bizatott *Szulkievits* Hadi Kommissárius Urra, a' törvényes dolgok pediglen a' 2-dik Székely gyalog Regiment Auditorára. A' Hertzeg *Kóburgtól* ezen Várnak ostromában meg-dí-tsértetett Tisztek ezek: A' Lévenner Obester *Karaitzai*, a' Tsászár Húszárok Obestere *Mészáros*, Barkóból Obester *Filó*, és Májor *Quietovszki*; ezen Batalion Komendánsofok, *Ráth* a' *Mitrovszkié*, *Linde* a' *Kaunitzé*, *Hóltzman* a' *V. Kollorédóé*: a' Kévenhüllerből Máj. *Schellenberg*. Az Insinérek közüll *Froon* Obestlájdinánt; *Bindershofen* és *Khastelair* Kapitányok; *Ertel*, *Langfrey* és *Orlándini* Fő-Hadnagyok; az ágyusok közüll Májor *Roos*, Kapit. *Schoor*, ez a' *Bráhai* Sántznak elől-járója vala; Fő-Hadnagy *Rittersberg*, Pattantjus *Mihok*, a' ki a' nagy Magazint fel-gyújtotta, és *Ott*. Továbbá ezen 3 Fő Hadnagyok: *Blonquet* a' Kaunitzból, *Dulaurant* a' Mitrovzkiból, és *Nemes* a' 2-dik Erdélyi Oláh Re-

gementből, a' kik *Rumlát* olyan vitézül őltalmazták; a' Májorra lett Adjutánt *Fischer*, sőt az egész *Khotzim* ostromában lévő katonaság, fő-képpen a' Tsászar Húszár Rgmntje. — Hertzeg *Kóburg* és *Muszka* Generál Gróf *Sóltikov* további mozdulásokról parantsolatot várnak: A' *Muszka* Vezér *Románzov*, a' *Prúth*-vizének bal-felől való partján le-nyomul *Mohiló* *Rebiei*-felé, a' hol a' Tatór-Khán táborozik. Ugy hallatik, hogy Foksánnál gyülekeznek az ellenségnek csoportjai.

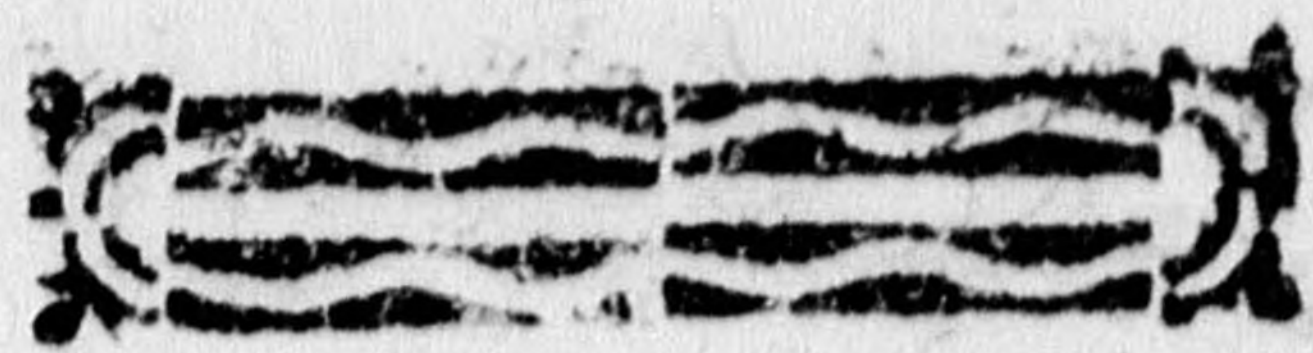
A' *Horváth*-országban *Novinál* álló Táborszállásról *Dvorból* *Sept. 30-dikán* költ: Mihelyt a' *Blagoy*nál öszve gyülekezett, és másodszor-is *Novinak* szabadittására szándékozó Törökök, az ő ell-fogadásokra készen álló rendeléseinket észre-vették; mingyárt szándékjokot változtatván, *Blagoyt* oda hagyták, *Ruika* és *Kruppa*-felé ell-takarodtak, melyből azt lehet gondolni, hogy a' mi száraz határszélleinknek akarnak nyughatatlanittására menni: erre nézve Vezér *Laudon*, az *Eszterházi*, *Langlói*s, és *Tillier* Batalionokat *Dubitzától* magához húzván, Generál *Schlaunnak* a' száraz határszéllekre 2 Batalion *Szluinert* küldött szaporittául. *Novi* körül az az ostromra-való készületek *Sept. 24 — 25 — 26-dikán* szüntelen szaporodtak, a' viz-felől való napnyugoti Bástya alá egy mina ásatott, a' magosan töltött Sántzok (Cavalier) jobban-is magosittattak, ámbár a' szüntelen tsorgó elsözés nagyon akadályoztatta is a' munkát: 27-dikén és 28-dikon a' magos Sántzok ell-készültek; 29-dikre virradó éjtszakán észre vette az áfók Kapitánnya *Stróh*, hogy a' Vár-
béli

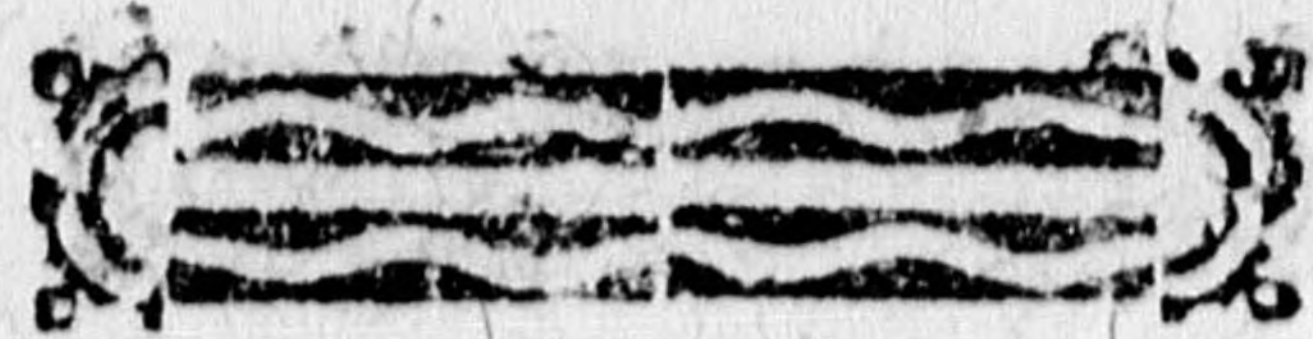
béli Törökök a' mi Minánknak ellenébe ástanak, és már egy vas ruddal mi hozzánk kerestől lyukasztottak; azért szükségesnek ítélte ezen minátsak szaporán meg-tölteni és fel-vettetni, a' mely fel-vetés éjféltályban véghez ment: de minthogy azon fel-vettetés által a' bástyának belső része omlott-le, nem lehet tudni hogy mennyi kárt tett; tsak ugyan a' Várbéli rákétáknak, gránátoknak, és egyéb tüzi-szereknek a' levegőt be-töltő fel-gyulladásából, és a' benn hallatott jajgató kiáltásokból lehetett észre-venni, hogy a' Törökökben-is az által kár e-fett. (El-halgatván a' több készületeket) Minekutánna a' Várnak dél és napnyugot között való része, úgy annyira le-rontatott volna, hogy már igen könnyü volna rajta be-hágni; 29-diknek estvéjén minden rendelések ki-adatának, hogy következő napon virradtakor, másodszor-is erőszakos be-hágást (*Sturmot*) próbáljanak, a' melyre már a' Sergek fel-valának oltva és el-rendelve: de az azon egész éjszakán és másod napon-is tartott elsőzés miatt, mind a' már kézzen lévő mináknak meg-töltése, mind a' be-hágás máskorra halasztaték. Hogy a' minák a' magok lejendő fel-gyújtásokkor annál hathatófabbak légyenek, Kapitány *Stróh* a' víz-felől lévő Bástya' falának hosszában még edgy ásást tetetett: ezen mina által arra vagyon tzelőzés, hogy mikor Vezér *Laudon* jónak ítéli a' másodszori *Sturmot* meg próbáltatni, akkor ezen mina fel-gyújtatván, a' víz-bástyából a' Törökök ez által el-kergettsenek, hogy az ellent állás gyengüljön. (*No-viról* a' Fő-hadi-tanáts jelentésében most tsak ennyi

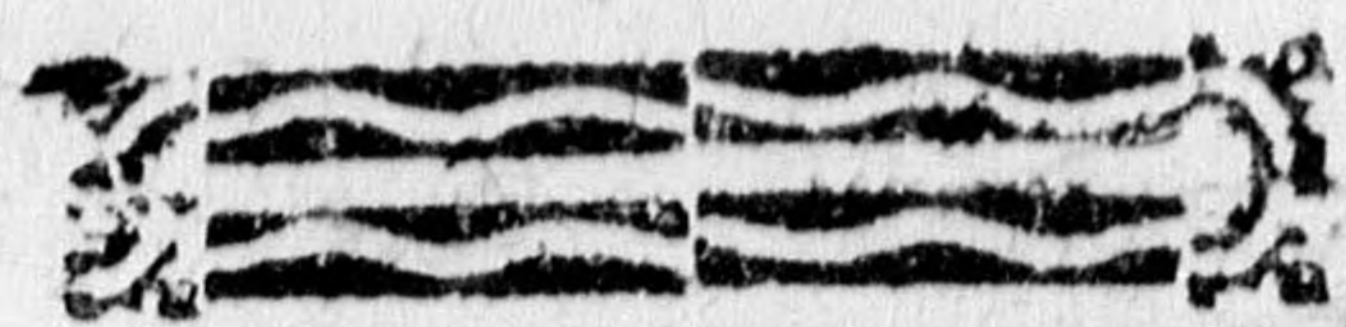
vagyon, de másunnan azután jött hitelt érdemlő Levél-szerént Octobernek 2-dik napján a' *Sturm* véghez ment, és *Novi Vára* fegyvernek erőszakja által meg-vétetett: ha igaz lesz ezen tudósítás, rövid időn többet hallunk rolla, ha pediglen költemény lesz, hamar utól lehet érni.) Továbbá ezen jelentésekben vagyon emlékezet azon történetről, a' midőn *Rátzkánál* Sept. 21-diknek éjtzakáján, a' szélvész 17 nagyobb rendű hajóink, az ott lévő hidnak hajói közül el-szakasztatván, a' vitzől a' Török part-felé vitetnek vala, de a' miéinknek bátor vitézsége által ismét vissza hozattak (a' mint erről fellyebb egyebünnen bővebben irtunk) tsak ezt teszszük még ezen jelentésből hozzá, hogy a' *Rátzkai* Kommendáns Májor *Ultsch*, Zászló-tartó *Millint*, és Káplár *Hellit* ezen hajóknak az ellenség kezéből ki-szabadittásáért meg-ditsérte. — Bosniában Fő Hadnagy *Csivich* Sept. 22-dikén, Szabad sergefekkel, a' *Predori* Török Tábor-felé vizsgálódni kiküldetvén, azt a' hirt hozta, hogy *Predornak* kö-falai alatt 2-ezer Török Táborban fekszik, benn pediglen *Prédorban* az őrizet tsak 500-ból áll. Ezen vizsgálódó útjában az említett *Csivich* Fő-Hadnagy *Kozarátz*-felé ment, a' hol a' Törököket, a' magok helységeknek erősítésében foglalatoskodva találta: onnan Sept. 27-dikén ment a' *Bányalukai* erdőre, és mintegy 3 órányi járó földön a' Vártól les helyben meg-állván, 100 ottan elé-menő Törökök közül 8-tzat el-lövetett, 14-gyet meg-sebesített, a' többit el-kergette, és azzal a' vizsgálódásból vissza tért. Eddig vagynak a' Fő-hadi-tanáts jelentései. (**)

Dévről 29-dikén. Kedves Barátom! Már reánk-
is el-került a' Sor, hogy az ellenség előll fufsunk.
Sept. 21-dikén Vasárnap iszonyu szüntelen tartó
ágyuzás hallaték a' Bánátusból Hátzseg-vidékre.
Ugyan azon nap, és a' több következett két három
napon, igen sok Oláhság takarodék-ki a' Bánátus-
ból 's Hátzseg-vidékiről itt *Déván* keresztül, szeke-
reken, gyermekektől, minden házi-portékáitól ed-
gyütt. Azonban a' Hátzsegen túll, *Puj* és *Borbát-
viz* közzé épített igen erős 400 lépésnyi 4-szegü
Sántzba magokat bé-félszelt 5000-ből álló Sergünk-
is, remétségünk és képzelődésünk felett *Fejervár*-fe-
lé indul. Obester *Kráj* Ur tudósittya-is az *Officiolá-
tus*, hogy a' *Dévai* Magazinumot a' Maroson által
költöztetse. Az *Officiolátus* az *Archivumot* szeke-
rekre rakatá, és bátorságosabb helyre küldé. Mi-
dön mi mind-ezeket látnók, vallyon leheteé több
reménységünk az itt maradhatásra? Nem vala; de
sőt leg-ottan által indula egész Városunk a' Maro-
son, és bé-költözék keserves sohajtások közt a' Kö-
rösbe. Az hol midön már szomorúan néznök, hogy
majd talám szegény Városunk fel-emelkedő füstét
láttyuk megszűnően, imé azonban egy ilyen re-
méntelen kedves hirt vevénk, hogy ámbár el-szala-
dott Hátzseg-vidékiről minden hadi-népünk, még-is
már hét napoktól fogva, se a' Vulkány, se a' Vas-
kapu-felől Törökök a' vidékbe bé-nem jöttek. E-
zen meg-vidulván, leg-ottan lovakra szekerekre ü-
lénk, és a' felelmelebb Alfzonyi Népet hátra hagy-
ván, tsak igen könnyülzerrel *Dévára* haza szágul-
dozánk. De alig nyugvánk fárattságink után egy

jó éjtszakát, hát azonnal Vasárnap délbe 26-dik Sept. azt a' szomoru hirt hozzák, hogy Hátszegen van a' Török. Itt meg-kell jegyezni azt, hogy a' Sántzot el-hagyott, és *Fejérvár*-felé indult katonaság, Hetfün Kedden, az az másodnap el-indulása után mingyárt vissza-tért, és Hátszegnél Táborba verte magát. Ezeknek tehát egy részével meg-ütközék az említett Törökség, kiknek számok, a' mint mondják öt hat-száz alig vólt. Két három rendbéli tsata ujítás után a' miéink öket vissza-verék, igen sok ágyuzások, és a' lovasok serénységek által. Egy lovas katonának a' lova meg-botolván, magának szegénynek egy Török leg-ottan fejét vé. Több nem-is esett el közzüllök, de a' Törökök közzül; az ágyu lövések, talám ejtettek-el, de számba még nem lehetett venni. Vissza-verettétvén tehát, el-menének, és *Boldogfalvát*, *Nalátzot*, *Ohábat*, *Reát*, 's más falukat fel gyújtogatának, *Csóka*, és *Kalugeritza* nevü Nemes embereket fogva el-vivék. Nevezetes a' Gróf *Kendefi Elekne* szép Kastélya, a' melyet *Bóldogfalván* porrá égettek. Egynéhány vakmerő Török orozva a' Magazimum-mellé jöne-bé Hátszegre, és midön már szinte gyújtaná, a' miéinktől el-löveték. Valami Istentelen Oláho-kat-is fogának el, a' kik ugyan azon Magazimumot szöszszel, szurokkal, és büdös-kövel, el-készített rudak által meg-akarják vala gyújtani. Mi mindezeket halván, tegnap szinte másfzor-is el-szaladánk, de még-is a' Törökök vissza-üzettetése biztatván helybe állánk, 's várjuk már félelem és reménység között, dolgunknak kéttséges ki-menetelét, mely-

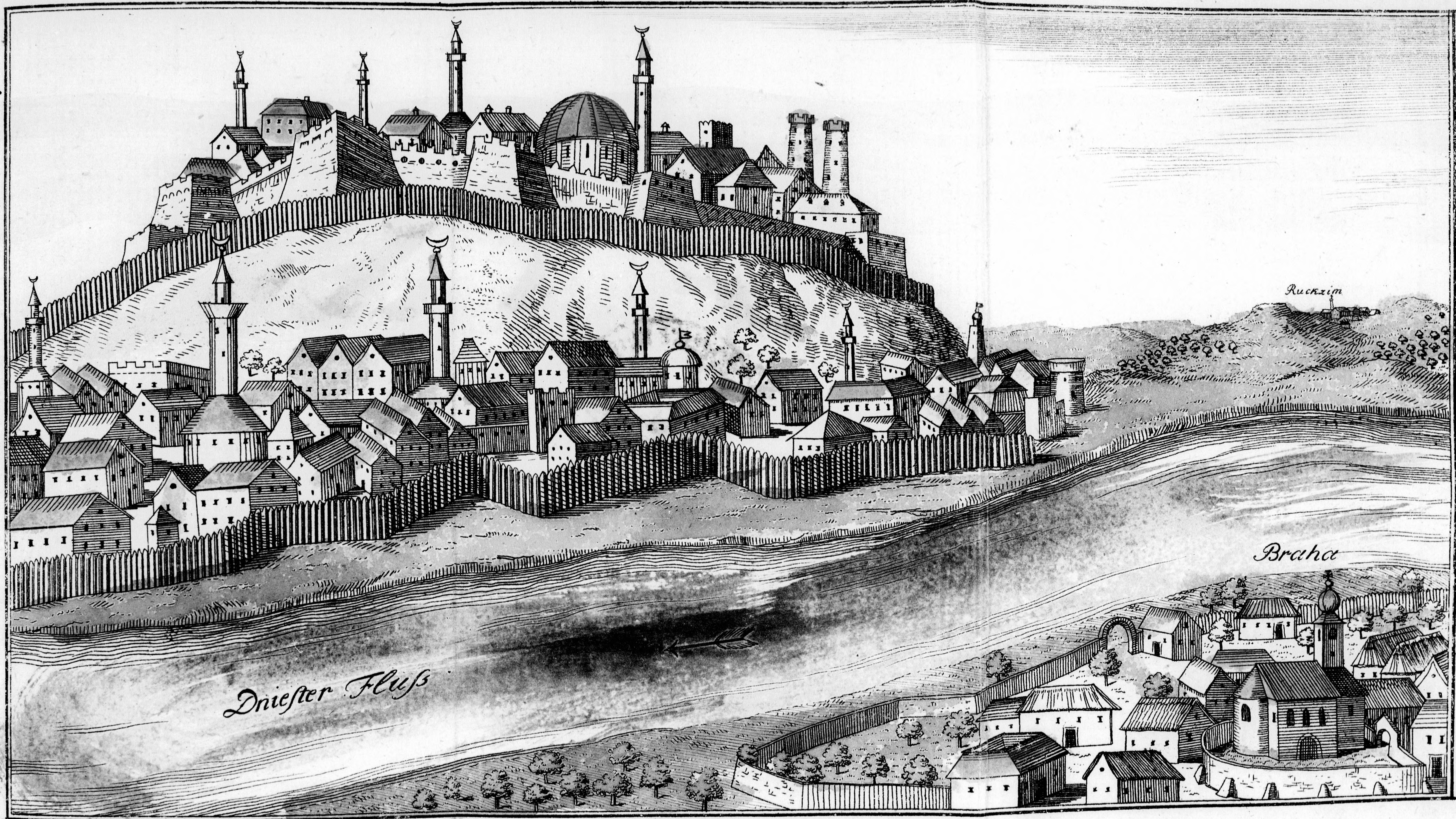
melyről, mihelyt meg - esik, vizont tudósítani fogom. Várjuk Generál *Fábrist* egynéhány ezerez magával segítségül, a' ki már *Szászsebesnél* vala tegnap - előtt. Jö vagy 300 *Násir-is Dobra-felöll*, (igy nevezik itt az Oláh-orzági, nem Török katonákat) kik a' Tsászár hűségire esküdtek, segítségünkre. *Sed metuo Danaos & dona ferentes*. Ugyan-is ezek úgy annyira hozzá szoktak Oláh-országban a' *Caperepehoz*. hogy itt-is akármely faluba vagy Kastélyba bé-vetődgyenek, ott mindent ki-esznek isznak, 's még el-is öntik mint *Hora*. Nints hát sok köszönet az ő segítségekben.

Az Ottotsáni határ-széllről, 'a' Priboji Sántzból Sept. 20-dikán költ Levél: Már mi nállunk-is *Ottotsánereknél* nem tréfa kezd lenni a' dolog; egynéhányszor próbáltuk a' mi Szabad-fergeseink által, a' Törököket *Szatinból, Ofztrosatzról, és Isakitsról*, a' mely helységekben magokat jó kemény lábra állították, ki-tsalni; gyakor izben próbáltuk apró csoportjainkot egészlen a' kapujokig el - küldeni, azonban nagyobb csoportjaink hátrébb lesben állottak: de a' Törökök nem engedték magokat ezen szemfény-vesztés által meg-tsalatni, hanem nyugodalmason veszteg maradtak kö-falaik között; és tsatázó bajnokok helyett tsak tsupa puska-golyóbianak záporát botsátották közellített csoportjainkra. Ilyen módon egyfzer-is mászfzor-is legényeinket vesztvén, még-is nékiek semmit nem árthatván, a' katonáink meg-edgyezett akarattal el-végzék magokban, hogy felesen egybe gyülvén, egy hathatos rájok - ütést téggyenek; a' kik *Isakitsba* fegyvernek erőszakja által

bé-is rohanának, ottan 50 házakot, mintegy 1000 szekér szénát, és igen feles gabonát meggyújtván porrá égetének: a' lakosok, látván a' vélelten tsapált, a' mint lehetett szaladáással mentették életüket; de a' miéink sem mulattak ottan sokáig, hanem ismét vizsgál-tértenek. Tsakugyan ez a' miéinktől, felette bátor és veszedelmes próba volt; mert azon kívül hogy *Isakits* Mező-Várolsa maga-is népes és feles őrizet vagyon benne, még az erőss *Bihats* Várához-is igen közel fekszik, a' honnan feles Török rohanhatott volna-ki a' miéink ellen: de mind ezeket, Kapitány *Persperg*, Hadnagy *Kollák*, és Zászló-tartó *Lukits*, a' kik ezen szép próbának előljárói és véghezvivői valának, szemes vigyázásokkal elkerülték. Nevezetes volt itten az: hogy midőn *Isakitsban*, egy a' lángtól körül fogatott háznak ablakából, a' benn rekedett ház-nép a' miéinktől kegyelmet és szabaditást kérne; egy közlegényünk ezt felelte: Az én kenyeres pajtásomnak, a' ti toronyotok' tetejébe kifüggesztett feje, nem ösztönöz engemet a' rajtatok való könnyörületességre; de nem is érkezem.

A' külső Országi híreknek kevés hely marad most, a' mi Hazánkot illető hírek és tudósítások között; mindazáltal valamit ha tsak kevés szóval-is említünk. A' Pruszizai Király nagyon munkálódik, a' Portának a' frigyos Tsászári Udvarokkal való megbékéltetésén, és nyilván megmondotta, hogy ha az ő közbenjárására a' Porta meg-nem békélik; tehát a' Pruszizus Udvar-is maga ellenségévé fogja tenni. — A' Nápolyi Udvar és a' Római Sz. Szék között, a' vizsgál-vonások még le-nem tsendesedtek.

Prospect von
CHOTIM
Eine türkische Gränzfestung in der Moldau am Dniester Fluss

